УДК 371.315.7: 004.738.52

ВЕБ-РЕСУРС НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА ОСВІТИ

М.І. Пальчук
(Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму,
м. Сімферополь, Україна)

Обґрунтовується необхідність створення web-сайту навчального закладу як сучасного інформаційного каналу, засобу доступу до різноманітних інформаційних ресурсів, підвищення інформаційної компетентності педагогів професійної школи. Розглядається проблема створення в професійно-технічних навчальних закладах електронних інформаційних ресурсів, повнотекстових електронних бібліотек.

Ключові слова: *web-сайт, електронні інформаційні ресурси, бібліотека, інформація, інновація, професійна освіта.*

Обосновывается необходимость создания web-сайта учебного заведения как современного информационного канала, средства доступа к разнообразным информационным ресурсам, повышения информационной компетентности педагогов профессиональной школы. Рассматривается проблема создания в профессионально-технических учебных заведениях электронных информационных ресурсов, полнотекстовых электронных библиотек.

Ключевые слова: *web-сайт, электронные информационные ресурсы, библиотека, информация, инновация, профессиональное образование.*

The author justifies the necessity of creation website of educational establishments as modern informative channel, mean of access to the various informative resources, increase of informative of informative teacher's competence of professional school. We examine the problem of vocational school in creation of electronic informative resources, full-text electronic libraries.

Keywords: *website, electronic informative resources, library, information, innovative, vocational training/education*

Пріоритетом розвитку освіти сьогодення є впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій, які забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві[1].

Серед рекомендацій Другого міжнародного конгресу ЮНЕСКО з технічної та професійної освіти, спрямованих на її випереджальний розвиток визначено *впровадження і використання на практиці нових інформаційних технологій в освітньому процесі*[2].

За визначенням академіка-секретаря Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України *Н.Г. Ничкало*[3], без випереджального підходу, без урахування процесів стрімкого інформаційно-технологічного розвитку різних галузей, без прогностичного бачення неможливий розвиток системи якісної підготовки сучасного виробничого потенціалу.

Але слід зазначити, незважаючи на те, що досить значна кількість навчальних закладів і зокрема, професійно-технічних, мають доступ до комп'ютерних мереж, рівень інформатизації навчальної діяльності в більшості з них залишається низьким. Усталені стереотипи нерідко гальмують інноваційний розвиток, унеможливлюють сприйняття й впровадження нових ідей, нових методик та технологій.

[1] Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). − К.: Грамота, 2003. − С.190.

[2] Пальчук М. І. Інтеграція педагогічних та інформаційних технологій як передумова розвитку освіти в інформаційному суспільстві//Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції Informatio „Інформаційні ресурси: створення, використання, доступ (2-5 жовтня 2007 р., м. Алушта, АРК) . − [Электронный ресурс на CD].

[3] Ничкало Н.Г. Науково-методичне забезпечення - ключова умова розвитку системи // Професійно-технічна освіта. − 2006. − №.2. − С. І2-13.

Вирішити цю насущну *проблему* має процес створення в професійно-технічних навчальних закладах інформаційно-комунікаційного навчального середовища, головним ядром якого мають стати електронні інформаційні ресурси, повнотекстові електронні бібліотеки. Адже комплексність, логічне поєднання традиційних та електронних видів ресурсів визначають успішне задоволення наукових, інформаційних і навчальних потреб користувачів сучасної бібліотеки професійно-технічного навчального закладу[1].

Важливою умовою ефективного функціонування сучасного професійно-технічного навчального закладу стає залучення споживача освітніх послуг. При цьому все більшого значення набуває процес формування його позитивного іміджу. Інноваційна діяльність *Сімферопольського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму* (СВПУРСіТ)[2] спрямована на підвищення конкурентноздатності навчального закладу, основною метою якого є задоволення потреб суспільства в новому типі фахівця, спроможного вирішувати важливі проблеми наукового, технічного та культурного прогресу в умовах інформатизації суспільства.

Розвиток Інтернет і технології World Wide Web (www) відкривають перед навчальними закладами новий рівень можливостей виходу на «відкритий інформаційний простір» і створення свого іміджу. Web-сайт СВПУРСіТ, який інтенсивно створюється, має стати сучасним інформаційним каналом, засобом доступу до різноманітних інформаційних ресурсів і розкриття своїх власних, важливою можливістю виходу на новий рівень соціального партнерства[3].

Розробкою web-сайта СВПУРСіТ займаються спеціалісти інформаційних технологій за участю циклових комісій і методичного кабінету. Велика увага приділяється контенту (наповненню) web – сторінок, оскільки головне завдання, яке має виконувати сайт – це оперативна інформативність. Звичайно, окрім загальної інформації, web-сайт містить відомості про структурні підрозділи училища і зокрема, про ***інформаційно-консультаційний бібліотечний центр*** (ІКБЦ), який створений на базі СВПУРСіТ в рамках виконання «Державної програми „Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006-2010 роки». Концепція розвитку ІКБЦ була розроблена як комплексна програма реформування і модернізації освітнього середовища СВПУРСіТ, спрямована на зміну пріоритетів в сфері інформаційної діяльності, вдосконалення в галузі автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, введення нових форм і методів акумуляції, збереження і використання інформації, орієнтованих на надання вільного доступу користувачів до світових та європейських електронних інформаційних ресурсів, створення єдиного інформаційного простору навчального закладу.

Наукове керівництво інноваційним проектом здійснює автор статті, який є кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки Кримського республіканського інституту післядипломної педагогічної освіти, директором СВПУРСіТ – бази впровадження інновації. Координаторами проекту виступили *Ничкало Неля Григорівна*, академік-секретар Відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України, доктор педагогічних наук, професор[4]; *Карпенко Ігор Вікторович*, кандидат фізико-математичних наук, директор Українського Фондового Дому, автор-розробник автоматизованої бібліотечно-інформаційної програми «УФД/БІБЛІОТЕКА»[5].

Інноваційний проект по створенню ІКБЦ став одним з переможців Всеукраїнської естафети інноваційних проектів у системі професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України 2007 року, а крім того, пріоритетним компонентом діяльності на базі СВПУРСіТ експериментального педагогічного майданчика відділу дидактики професійної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України за темою „Педагогічні основи розвитку професійної майстерності педагогів професійно-технічних навчальних закладів".

Слід зазначити, що створення в структурі вищого професійно-технічного училища інформаційно-консультаційного бібліотечного центру є на сьогодні досить неординарною подією в системі професійно-технічної освіти. Але багаторічний досвід керівної роботи в цій системі дозволяє автору стверджувати - роль бібліотек навчальних закладів в якісному інформаційному забезпеченні навчального процесу та організації доступу користувачів до локальних і віддалених інформаційних ресурсів важко переоцінити[6].

---

[1] Пальчук М.І. Інформаційно-консультаційний бібліотечний центр в училищі: Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму: Естафета інноваційних проектів // Професійно-технічна освіта. − 2007. − № 3. − С. 6-8.

[2] http://svpurst.crimea.ua

[3] Пальчук М.І. Новітні технології в ресторанному і готельному бізнесі // Освіта України . − 2007 . − № 80 (26 жовтня) . − С.5.

[4] http://www.apsu.org.ua/

[5] http:/www.ush. kiev.ua/ukr/htm

[6] Пальчук М. І. Інтеграція педагогічних та інформаційних технологій як передумова розвитку освіти в інформаційному суспільстві//Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції Informatio „Інформаційні ресурси: створення, використання, доступ (2-5 жовтня 2007 р., м. Алушта, АРК) . − [Электронный ресурс на CD].

Необхідність створення інноваційного бібліотечного центру (віртуального та реального) обумовлена потребою вирішення проблеми інформаційної недостатності та своєчасного збереження інформаційних ресурсів. Це вимагає організації власної інтеграційної та універсальної системи, яка має акумулювати необхідну для педагогів і студентів інформацію, що передбачає можливість підтримки життєвого циклу електронних документів, тобто формування єдиного технологічного комплексу для створення, збору, збереження й використання різноманітної за змістом електронної інформації та метаінформації[1].

Одним з пріоритетних завдань ІКБЦ є сприяти навчальному закладу в виконанні навчально-виховного процесу і науково-дослідницьких робіт, в підготовці висококваліфікованих, конкурентоспроможних та мобільних на ринку праці спеціалістів. Ці завдання ставить перед ІКБЦ училище, перед училищем – система професійної школи, перед професійною освітою – суспільство. Отже, діяльність інформаційного бібліотечного центру професійно-технічного навчального закладу – це соціальне замовлення суспільства, насущна актуальна проблема сучасної професійної освіти.

Відомий український бібліотекознавець *Т. Прокошева*[2] наголошує на тому, що як соціальний інститут третього тисячоліття, бібліотека затвердиться тільки тоді, коли зможе максимально збагатити видовий склад своїх інформаційних ресурсів, надавати користувачам інформацію з глобальної мережі Інтернет і оперативно задовольняти їх запити. Саме тому *основними напрямами діяльності* ІКБЦ є:

- комплексно-методичне забезпечення наукової, професійно-практичної діяльності педагогів в ході участі у симпозіумах, науково-практичних конференціях, міжнародних виставках в рамках Міжнародної академічної програми підготовки педагогів Intel "Teach to the Future" («Навчання для майбутнього»);
- сканування та формування найбільш запитуваної частини фонду підручників в електронному вигляді, організацію та обслуговування користувачів в on-line та off-line доступах;
- створення, накопичення, каталогізація, збереження інформаційних ресурсів в електронній формі, які представляють інтерес для всіх учасників навчального процесу;
- забезпечення користувачам доступу до всіх видів інформаційних ресурсів, в тому числі до повнотекстових баз даних;
- здійснення комплексного автоматизованого інформаційного та бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів;
- забезпечення широкого доступу до видань активного попиту, підручників, які знаходяться в єдиному екземплярі та фізично застарілим виданням шляхом їх оцифрування.

Бібліотеки завжди були й будуть інформаційними центрами, основною функцією яких є збір, узагальнення, систематизація матеріалів і надання їх користувачу. Тому обробка й акумулювання всіх методичних наробок інженерно-педагогічного колективу СВПУРСіТ є на сьогоднішній день одним із пріоритетних завдань ІКБЦ, оскільки ця інформація представляє значний інтерес не тільки для регіональних, а й для віддалених користувачів і є інтелектуальною власністю училища.

Звичайно, важливим є не тільки інтенсивний пошук інноваційних ідей і творче відношення до дизайну сайту, а й кропітка, щоденна робота з його адміністрування та технічної підтримки. Web – технології у поєднанні з можливостями автоматизованої інформаційної бібліотечної системи (а стосовно ІКБЦ СВПУРСіТ, це - АІБС «УФД/БІБЛІОТЕКА») мають сприяти розвитку на web-сайті цілого ряду нових інформаційно-бібліографічних послуг. Так, web - сторінка ІКБЦ не тільки знайомить користувачів з новинками електронної бібліотеки за допомогою Бюлетеня нових надходжень, а й надає їм узагальнену інформацію про Всеукраїнські та Всекримські заходи, які відбулися на базі центру у 2007 році:

- нарада організаторів і учасників Всеукраїнської естафети інноваційних проектів у системі професійної освіти Міністерства освіти і науки України (квітень);
- ділова нарада керівників навчальних закладів регіональної системи профосвіти з міністром освіти і науки України *С.М. Ніколаєнко* (липень);

[1] Пальчук М.І. Інформаційно-консультаційний бібліотечний центр в училищі: Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму: Естафета інноваційних проектів // Професійно-технічна освіта. − 2007. − № 3. − С. 6-8.

[2] Прокошева Т. Мета бібліотек України – європейський рівень обслуговування // Бібліотечна Планета .− 2004. − № 2 . − С.4.

- ділова зустріч з директором Департаменту професійно-технічної освіти МОН України, доктором педагогічних наук *Т. М. Десятовим,* який дав високу оцінку інноваційній діяльності навчального закладу у сфері впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційних технологій (липень);
- Всеукраїнський семінар-нарада бібліотекарів професійно-технічних навчальних закладів „Створення віртуальних інформаційно-консультативних бібліотечних центрів" (вересень);
- Всеукраїнський семінар директорів професійно-технічних навчальних закладів України «Інноваційні, педагогічні, комунікаційні технології в ресторанному і готельному бізнесі та їх впровадження в навчальний процес» (жовтень);
- республіканські курси підвищення кваліфікації директорів, старших майстрів, майстрів і викладачів професійно-технічних навчальних закладів Криму. Організатори – Міністерство освіти і науки АРК і Кримський республіканський інститут післядипломної педагогічної освіти (протягом року).

Значно розширена сфера інформаційно-соціального партнерства з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, Відділенням змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти; Українським Фондовим Домом (розробником програми „УФД/БІБЛІОТЕКА"); Державною науково-педагогічною бібліотекою ім. В.О. Сухомлинського; Європейською асоціацією шкіл туристичного і готельного профілю (АЕНТ); Кримським республіканським інститутом післядипломної педагогічної освіти; Науковим видавництвом „Індустрія Інтелекту"; Центром інформаційних технологій Міжвузівського центру «Крим»; навчальними та масовими бібліотеками Криму й м. Сімферополя.

Без сумніву, інноваційна та координаційна діяльність інженерно-педагогічного колективу сприяє не тільки підвищенню іміджу навчального закладу, а й розвитку соціальної значущості регіональної системи професійно-технічної освіти загалом.

Декларація Міжнародної Федерації бібліотечних асоціацій і закладів (ІФЛА) «Про бібліотеки, інформаційні служби та інтелектуальну свободу» визначає, що бібліотека – це брама для знань, ідей і культури, які пропонують суттєву підтримку для самостійного прийняття рішень, культурного розвитку, наукових досліджень і безперервного процесу самоосвіти на протязі життя. Слід зазначити, що етап нерозуміння колективом педагогів необхідності створення електронної бібліотеки і питань „Навіщо?" був дуже коротким. І викладачі, і студенти швидко оцінили усі переваги роботи з електронними ресурсами. Сьогодні повнотекстові електронні ресурси ІКБЦ не тільки надають стовідсоткову книгозабезпеченість спецдисциплін, а й використовуються викладачами як опорний матеріал для проведення інтерактивних занять.

Все вищесказане дозволяє зробити висновок, що *соціальна значущість* процесу перетворення бібліотек навчальних закладів України в інформаційні центри, які поєднують в собі функції традиційних та електронних бібліотек, беззаперечна. Місія таких інформаційних бібліотечних центрів полягає у тому, щоб всебічно сприяти оперативному забезпеченню молоді, що навчається, максимально повною інформацією, формуючи у майбутніх фахівців готовності до роботи в умовах інформатизації суспільства. Це є одним з головних кроків на шляху до освіти впродовж усього життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса [Электронный ресурс на CD]. − Материалы 11-й, 12-й и 13-й Международных конференций «Крым 2004 -2006гг.». − М.: ГПНТБ России, 2004-2006.
2. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). − К.: Грамота, 2003. − 216с.
3. Ніколаєнко С.М. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості: Тези доповіді Міністра освіти і науки України Станіслава Ніколаєнка на Підсумковій колегії МОН України 17 серпня 2007 року//Освіта України. − 2007. − № 59 (10 серпня). − С.1–34.
4. Ничкало Н.Г. Науково-методичне забезпечення – ключова умова розвитку системи // Професійно-технічна освіта. − 2006. − №.2. − С. І2–13.
5. Пальчук М. І. Інтеграція педагогічних та інформаційних технологій як передумова розвитку освіти в інформаційному суспільстві//Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конферен-

ції Informatio „Інформаційні ресурси: створення, використання, доступ (2-5 жовтня 2007 р., м. Алушта, АРК) . − [Электронный ресурс на CD].

6. Пальчук М.І. Інформаційно-консультаційний бібліотечний центр в училищі: Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму: Естафета інноваційних проектів // Професійно-технічна освіта. − 2007. − № 3. − С. 6–8.
7. Пальчук М.І. Майбутнє – за віртуальними бібліотеками // Освіта України . − 2007 . − № 72 (27 вересня) . − С.3.
8. Пальчук М.І. Новітні технології в ресторанному і готельному бізнесі // Освіта України . − 2007 . − № 80 (26 жовтня) . − С.5.
9. Прокошева Т. Мета бібліотек України – європейський рівень обслуговування // Бібліотечна Планета .− 2004. − № 2 . − С.4.
10. Ядрова Г.В. Роль інформаційних центрів у підвищенні економічної ефективності застосування комп'ютерних технологій//Бібліотечний вісник. − 2005. − N5. − С. 13–16. − Бібліогр.: 13 назв.